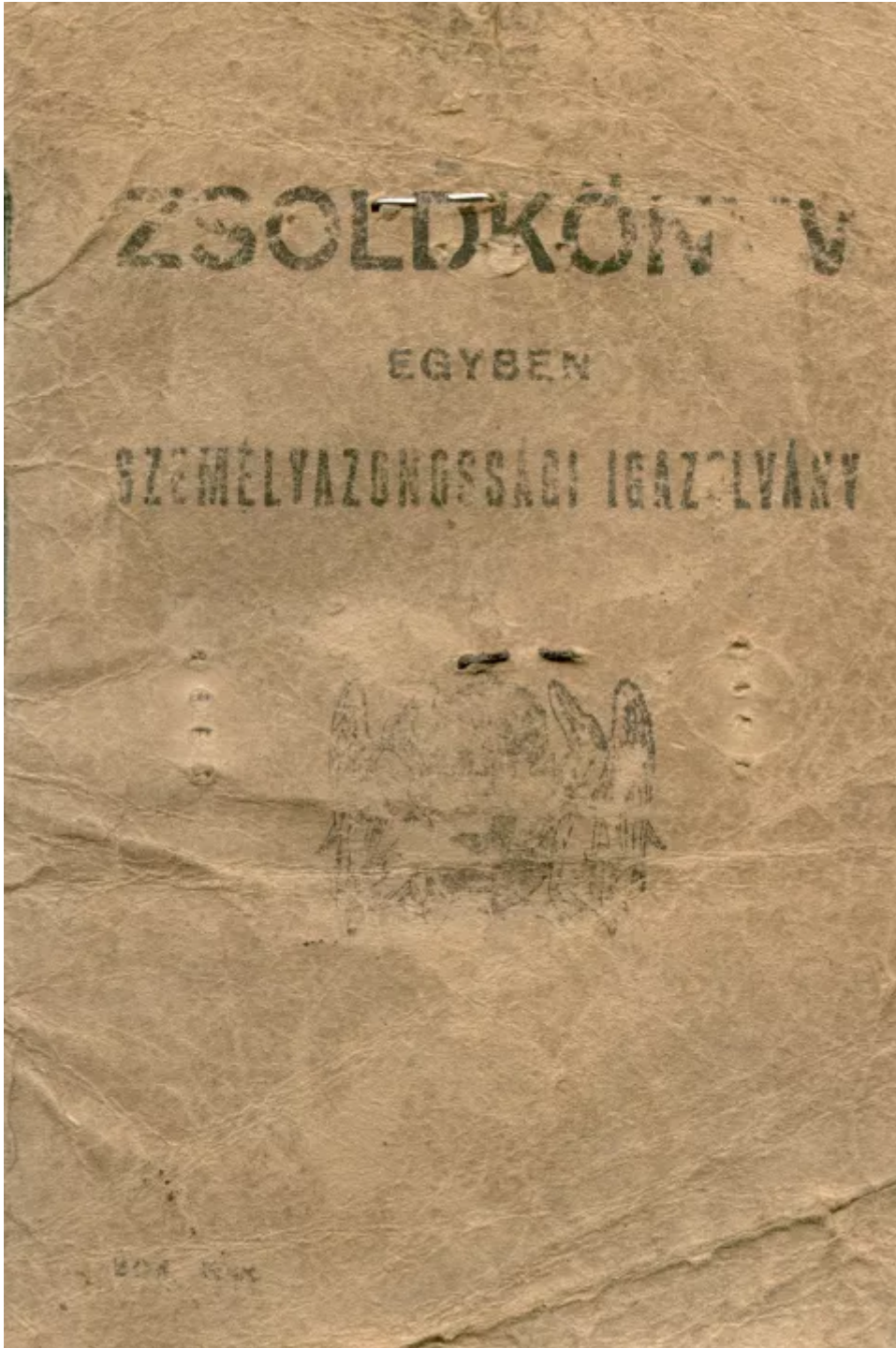

Brandl Alexander Zsoldkönyve

Ez a zsoldkönyvem, mikor beléptem munkaszolgálatra, akkor kaptam mint igazolványt. Nem is tudom, hogyan sikerült megőriznem a koncentrációs táborban.

Engem 1940-ben hívtak be, a komáromi Monostori erődbe. Három inggel, három alsónadrággal, hát a saját ruhában vonultam be. Ott voltam bent nyolc-tíz napig. Jött egy rangos őrmester, szakvezető, hogy emberek, kell kimenni a postára. Nem számolta meg az embereket, hogy hányan mentek ki vele. Elmentünk a postára, én azt mondtam, hogy elmegyek haza. "Hát ott a holmid?", aki elviszi, elviszi. Úgyse fognak sokáig otthon hagyni. Elmentem ki az állomásra és onnan haza. Több, mint fél évig voltam otthon. Nekem volt munkahelyem. Egyik nap megszöktem, de másnap

már dolgoztam. Egy ócskavasasnál -- zsidónál -- dolgoztam, akinek volt húsz-huszonöt embere, akik járták a falukat, a tanyákat és összeszedték a papírt, rongyot, és abba a centrumba hordták, ő vette át tőlük. Ez volt a család részére a kereset, hogy tudták értékesíteni egy részét, és volt bevétel is. Ezen a telepen dolgoztam. Hordták be a vasakat. A vasak, az ekék nittekkkel voltak összekapcsolva, és azokat kellett előkészíteni. Ebből az öregvasból olyan anyagot tudtak csinálni, hogy a kovácsok úgy tudták használni, mint az új vasat.

Fél évig otthon voltam, újból megkaptam a behívót. "Hol voltál?" "Otthon!" Hát nekem küldtek behívót, és nem jöttem!" "Hát én arról nem tehetek!" Még egyszer bevonultam Komáromba, ott voltam három hétig. Olyan kiképzést kaptunk, mint a katonák. Sárga karszalagot és katonasapkát is adtak, de civil ruhában voltunk, csak sapkát kaptunk. Én katonabakancsot kaptam ott, de aztán elvették, mert az kincstári bakancs volt. Mindenki eljött haza cipőért. Cipőért mentem haza, de megint bakancsban jöttem vissza, mert hát nincsen. Nincsen cipőm. Még valameddig meghagyták, de aztán nem tudom... Azt mondták, hogy ha nem lesz bakancsom eddig, akkor mezítláb fogok járni, mert elveszik a bakancsom. Úgyhogy aztán kaptam a többiektől bakancsot. Otthonról hozattak, minden hónapban kétkilós csomagokat kaphattunk, de nem postán, hanem személyesen. Átnézték, hogy ki mit visz, és csak úgy engedték be oda a hozzátartozót. Akkor én már nem voltam ott, elkerültem Bánhidára, és ott kaptam meg a bakancsokat.

Komáromban fantasztikus mennyiségű föld volt összehordva, és azt kellett eltalicskázni egy másik helyre. Amikor elvittük oda, akkor meg vissza kellett vinni. Semmi munkát kellett végezni addig, amíg ott voltunk. Közben jobbra állsz, hátra arca, balra, bukfenc, feködj. Zsoldot is kaptunk.

Egyszer olyan harminc centiméteres hó esett. Odakerült egy szakaszvezető, bemutatkozott, hogy Kiséry Nagy Ferenc szakaszvezető úr vagyok. Jutason volt kiképzésen, ott, ahol megtanították arra, hogy hogyan kell a zsidókkal bánni. De ott voltak olyanok is, akik vegyes házasságból származtak, vagy az anyjuk, vagy az apjuk volt zsidó, azoknak fehér karszalagjuk volt. Az volt a megkülönböztető, akiknek az anyja és az apja is zsidó, azok sárga karszalagot kaptak, aki pedig vegyes, az fehér. De ugyanazt kellett csinálni nekik is, mint nekünk, csak a szalag változott, de a módszer nem. Jött, volt olyan harminc-negyven centis hó. Ez a Monostori erőd egy vár, és akkor futás fel a dombra. Mindenkinek fel kellett menni, és hogy "lássátok, hogy nem vagyok szadista, feködni és szánkázni fogunk lefelé!". Mindenkinek le kellett feködni, és úgy lecsúszni a dombról. Páran leguggoltak, és úgy jöttek le. "Ezt megtanultam Jutason, hogy a zsidó csal. Én szánkázni mondtam, ti pedig ródliztok. Most futás fel a dombra, és mindenki ródlizni fog lefelé!"

Hogy nem szadista! Sokan a kórházba kerültek, mert eltörött valamijük, kinek a keze, kinek a lába. Ez ott történt Komáromban, a Monostori erődnél. Van ott egy villanyerőmű, megvan most is. Egy hatalmas nagy tó hűtötte a turbinákat, és akarták emelni a kapacitást, de az a terület kevés volt ahhoz, hogy tudják ezeket a turbinákat... ezeket kellett bővíteni. Kapott mindenki ásólapátot meg bányászlapátot. A csillékbe belefért, azt hiszem, négy köb föld, csupa iszapos volt persze, és abba a lapát nem ment belé. Azt kellett dobálni és eltúrni három-négyszáz métert. Négyen voltak beosztva egy ilyen csilléhez, és ki volt szabva, hogy mennyi idő alatt kellett megrakni. Az, aki meg tudta csinálni, azt tették első csillésnek. Volt olyan is, aki még nemcsak hogy soha nem lapátolt, hanem még nem is látott soha lapátot, azok nem tudták megcsinálni.